

ZPRÁVY O PROJEKTECH ÚSTAVU PEDAGOGICKÝCH VĚD FF MU

Akademické centrum poradenství a supervize

Se vstupem České republiky do Evropské unie se akademickým pracovním prostředím značně rozšířily možnosti participace na projektech spolufinancovaných evropskými strukturálními fondy. V rámci spolupráce pracovníků katedry Psychologie a Ústavu pedagogických věd FF MU (dále jen ÚPV) se podařilo obhájit grantový projekt spadající pod Operační program Rozvoj lidských zdrojů, spolufinancovaný Evropským sociálním fondem (dále jen ESF) a Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy školství. Tento projekt nese název Zkvalitnění vzdělávání a odborné přípravy studentů Psychologie a Sociální pedagogiky a poradenství. Základní ideou tohoto projektu je realizace holistického přístupu k řešení problémů v prostředí přístupným studentům obou oborů. Ústředním tématem projektu Zkvalitnění vzdělávání a odborné přípravy studentů Psychologie a Sociální pedagogiky a poradenství je právě důraz na rozšíření a zkvalitnění vzdělávací nabídky ve vztahu k požadavkům trhu práce, v zájmu podpory zaměstnatelnosti absolventů těchto oborů. V duchu této myšlenky jsou proto studenti prostřednictvím nabízených aktivit seznamováni s filozofií holistického přístupu a jeho konkrétní podobou při řešení modelových případů. Ať už jsou v roli pozorovatelů nebo realizátorů pracujících pod supervizí zkušených lektorů. Proklamovaný holistický přístup nabývá díky tomuto projektu několika podob.

Základním počinem v začátcích projektu bylo zřízení Akademického centra poradenství a supervize (dále jen ACPS), které sdružuje dvě pracoviště – Sociálně pedagogické centrum¹ (personálně zajišťované pracovníky ÚPV) a Klinicko poradenské centrum (personálně zajišťované pracovníky katedry Psychologie). ACPS bylo pro veřejnost slavnostně otevřeno 2. února 2006 a od tohoto data poskytuje veřejnosti, odborníkům a studentům řadu služeb, které inzeruje především na nově zavedených webových stránkách centra² a dále v konkrétních spolupracujících organizacích. Díky fungování centra mohou být naplňovány základní cíle projektu, kterými jsou propojování trhu práce a vzdělávací instituce, dosahování rovnosti příležitostí a zdokonalování se ve využívání informačních technologií. V současnosti jsou tyto cíle naplňovány následovně. Primárně se pracovníci obou center zaměřují na zkvalitnění výuky a podporu zaměstnatelnosti budoucích absolventů obohacováním jednotlivých kurzů³ o reálné zkušenosti s komplexním přístupem ke klientům.

¹ Sociálně pedagogické centrum bude dále v textu vystupovat pod zkratkou SPC a Klinicko poradenské centrum pod zkratkou KPC.

² Informace o Akademickém centru poradenství a supervize jsou dostupné na www.acps.cz.

³ Tyto kurzy jsou otevřeny studentům zmiňovaných oborů v rámci studijní nabídky Filozofické fakulty MU. ACPS však nabízí i bezplatné kurzy realizované v prostorách centra a přístupné studentům,

Bohatou nabídku naplňuje KPC např. poskytováním bezplatné psychologické pomoci nej-různějším cílovým skupinám, relaxačními programy pro veřejnost, psychodiagnostiku a vybra-né typy terapií. Přičemž tyto služby jsou poskytovány vždy se zřetelem k jejich využitelnosti pro obohacení výuky a odborné přípravy studentů. Ze stejného důvodu je centrum poměrně nadstandardně vybaveno multimediálními technologiemi, které jsou plně využity právě v práci s klienty a následně ve výuce v rámci studia. Tento přístup se samozřejmě váže i k již zmiňované nabídce supervize a spolupráce při realizaci odborných seminářů nebo přednášek, zprostředkování stáží a praxí v konkrétních dlouhodobě spolupracujících organizacích, což je zájmová oblast především SPC.

Myšlenka holistického přístupu k řešení problémů je záměrně akcentovanou oblastí projek-tu, dalo by se možná říci, že je jeho těžištěm. Tato myšlenka spočívá v zajištění komplexního přístupu ke klientům ACPS, v nabídnutí vhodné pomoci v jednotlivých fázích procesu. V pra-xi to znamená, že v první chvíli nabízí ACPS zdarma psychologickou pomoc, poté je klien-tovi na základě diagnostiky jeho případu nabídnuto vhodné řešení jeho situace. Řešení může nabývat podoby od zprostředkování vhodných informací a kontaktů až po realizaci vhodné terapie či jiného odborného zásahu. Na vyhodnocení všech možností se podílí tým složený z odborníků příbuzných disciplín, který by měl zajistit nezaújatý a široký pohled na řešenou problematiku jedince a přispět mnohostí úhlů pohledu ke zvolení nejvhodnějšího postupu. Další variantou je pak intervence konkrétních odborníků v určité fázi řešení problému. To znamená, že ve chvíli, kdy klient projde péčí Klinicko poradenského centra mu je nabídnuta následná péče Sociálně pedagogického centra. Konkrétně je tento postup realizován například při individuální práci se žáky se speciálními poruchami učení nebo u klientů se speciálními potřebami v rámci asistence.

Tento přístup je demonstrován již v primární spolupráci dvou pracovišť vzdělávacích odborníky, kteří se budou v průběhu své praxe často setkávat nebo střídát v jednotlivých fázích při řešení obtížných situací svých klientů. Multidisciplinární přístup je v současnosti velmi žádaným způsobem v nahlížení na práci s klienty zejména v sociální oblasti. Podporuje myšlenky spolupráce a potvrzuje nutnost nahlížet na jednotlivosti v nezbytných souvislostech nejrůznějších vědních disciplín, jejichž přístupy se mohou vhodně doplňovat a poskytovat tak klientovi komplexní péči. Důležitou stránkou fungování ACPS jsou tedy reální klienti, kteří mohou bezplatně využívat služby tohoto centra. Díky nim vniká prostor pro participaci stu-dentů na řešení nejrůznějších případů, vždy pod supervizí zkušených lektorů.

Jedním z cílů projektu je, jak již bylo řečeno, propojování požadavků trhu práce se vzdě-lávacími obsahy studijních oborů, obecně tedy podpora komunikace a spolupráce jedno-tlivých subjektů na trhu práce a v oblasti vzdělávání. Nedílnou součástí realizace projektu je tedy navazování spolupráce a prohlubování již fungujících vztahů s konkrétními organizace-mi, přispívajícími ke zkvalitnění přípravného vzdělávání studentů nabídkou konkrétní stáže nebo možnosti praxe. Existují zde dvě linie této spolupráce. Jednou je zprostředkování stáže nebo praxe studentům v konkrétní organizaci s cílem propojit akademický vzdělávací pro-stor s požadavky trhu práce u potenciálních zaměstnavatelů absolventů zmiňovaných oborů. A druhou je organizace odborných přednášek či seminářů s odborníky z praxe, nebo i výuka externích lektorů (odborníků na specifickou problematiku) na obou pracovištích s cílem opti-malizovat vzdělávací obsahy a reflektovat požadavky praxe.

Specifickým projevem snahy o dosahování výše popsaných cílů je pak konkrétní nabíd-ka rozmanitých typů praxí, jakožto kurzů nabízených v rámci studia Sociální pedagogiky a poradenství. Praxe garantuje Ústav pedagogických věd a díky ACPS a spolupráci s partnery

absolventům uvedených studijních oborů a široké veřejnosti. Kurzy jsou zaměřeny jak na zkvalitňování osobnostní stránky klientů tak na profesní oblast klientů (možnost praxe pod supervizí).

projektu⁴ a dalšími zainteresovanými organizacemi tak studentům poskytuje možnost získat kvalitní praxi a přispět k vlastní odborné profilaci⁵.

Projekt *Zkvalitnění vzdělávání a odborné přípravy studentů psychologie a sociální pedagogiky a poradenství* dospěl do první poloviny svého fungování. Od samotného spuštění projektu je kladen velký důraz na průběžnou evaluaci jednotlivých aktivit. Z dosud získaných zpětných vazeb od studentů, se zdá, že jednotlivě zavedené inovace v proběhlých semestrech se setkaly s pozitivním přijetím. Nutností je však zhodnotit funkčnost celého komplexu zavedených opatření. Tento úkol stojí před pracovníky centra v současnosti. Na jeho zvládnutí bude do jisté míry záviset i úspěšná realizace druhé poloviny projektu.

Lucie Chaloupková, Jan Kolář

PROJEKT Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: posílení profesních kompetencí absolventů

Jedním z projektů, který dostal podporu v prvním kole grantové soutěže MŠMT „Operační program Rozvoj lidských zdrojů“, je i projekt realizovaný Ústavem pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity s názvem „*Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: posílení profesních kompetencí absolventů*“. Projekt byl zahájen v listopadu 2005 a potrvá dva roky.¹

Cílem projektu je posílit odbornou kvalifikaci absolventů pedagogických oborů vysokých škol a tím pozitivně ovlivnit možnosti jejich uplatnění na trhu práce. Základní ideou projektu je vyškolení studenty v práci s takovými výzkumnými technikami, které mohou být s užitekem použity v organizacích a institucích zabývajících se výchovou, vzděláváním a sociální péčí, do nichž absolventi pedagogických oborů směřují.

Studentům projekt nabízí zvláště orientaci v metodách výzkumu, zvýšení informační gramotnosti, získání praxe v nevládních neziskových organizacích a seznámení s trhem práce. Projekt je zaměřen nejen na posílení profesních kompetencí studentů pedagogických oborů, ale je přínosný i pro neziskové organizace, které se do projektu zapojují. Těmto organizacím mohou následně výzkumy zpracované studenty s využitím kvalitativní metodologie přinést relevantní informace o jejich činnosti v podobě výzkumných zpráv.

Mezi klíčové aktivity projektu patří zejména výuka tří nových prezenčních kurzů (Filozofie pedagogických a sociálních věd, Kvalitativní výzkum a Analýza kvalitativních dat pomocí programu ATLAS.ti) a jednoho distančního e-learningového kurzu o kvalitativním výzkumu (kurz bude zahájen v říjnu 2006), vytvoření virtuálního znalostního prostředí, zakoupení odborné literatury věnující se problematice kvalitativní metodologie, podpora studentského vědeckého výzkumu a spolupráce pedagogů i studentů s nevládními neziskovými organizacemi.

Prozatím se uskutečnil prezenční kurz Kvalitativní výzkum, ve kterém se činnostní formou výuky studenti podíleli na cvičných výzkumných projektech. Studenti měli za úkol nejprve pročíst základní texty ke kvalitativnímu výzkumu a posléze navrhnout vlastní výzkum. Po sběru dat byla jejich úkolem analýza a interpretace materiálu. Celý kurz končil skupinovou

⁴ Pedagogicko-psychologická poradna, Diagnostický ústav pro mládež a Středisko výchovné péče, Česká republika – Probační a mediační služba, Léčebna dlouhodobě nemocných, DROM – romské středisko.

⁵ Studenti Sociální pedagogiky a poradenství mají možnost absolvovat dlouhodobou praxi v rozsahu min. 70 hodin ve vybraném zařízení v rámci volitelného kurzu Praxe: Individuální plán.

¹ Registrační číslo projektu: CZ.04.1.03/3.2.15.1./0153. Více informací naleznete na webových stránkách projektu: www.phil.muni.cz/ped/kvalita